

Certifikati na Zagrebačkoj burzi

Ivana Gažić, MBA
predsjednica Uprave

Konferencija Beogradske berze
Beograd, 19.11.2013.

Certifikati na Zagrebačkoj burzi

Ivana Gažić, MBA
predsjednica Uprave

Konferencija Beogradske berze

Beograd, 19.11.2013.

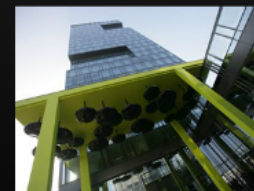

Certifikati na Zagrebačkoj burzi

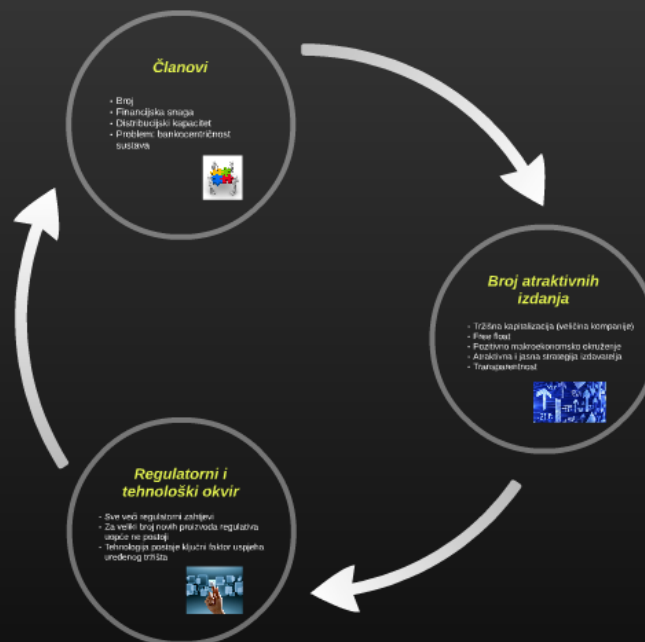
Ivana Gažić, MBA
predsjednica Uprave

Konferencija Beogradske berze
Beograd, 19.11.2013.

"Mali prometi?"

Faktori koji utječu na likvidnost

Fak

Broj atraktivnih izdanja

- Tržišna kapitalizacija (veličina kompanije)
- Free float
- Pozitivno makroekonomsko okruženje
- Atraktivna i jasna strategija izdavatelja
- Transparentnost

Regulatorni i tehnološki okvir

- Sve veći regulatorni zahtjevi
- Za veliki broj novih proizvoda regulativa uopće ne postoji
- Tehnologija postaje ključni faktor uspjeha uređenog tržišta

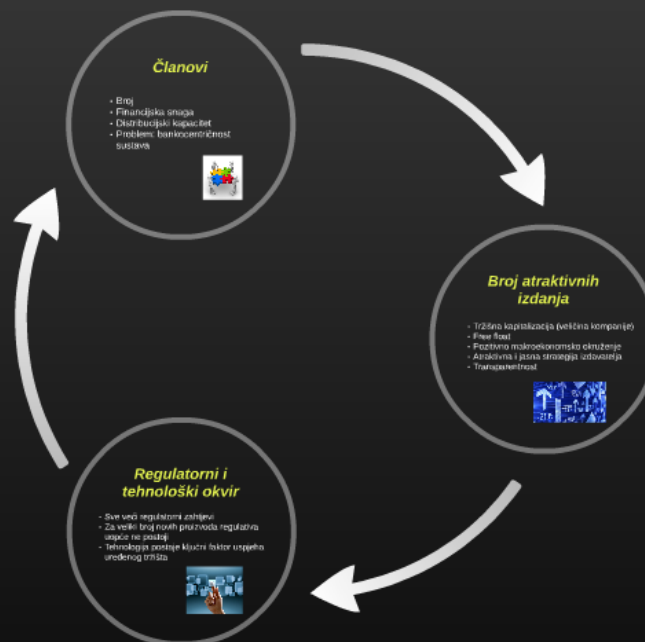
Članovi

- Broj
- Financijska snaga
- Distribucijski kapacitet
- Problem: bankocentričnost sustava

"Mali prometi?"

Faktori koji utječu na likvidnost

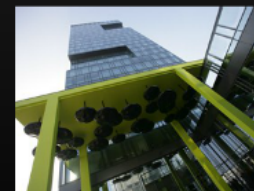

Certifikati na Zagrebačkoj burzi

Ivana Gažić, MBA
predsjednica Uprave

Konferencija Beogradske berze
Beograd, 19.11.2013.

Svi žele nove proizvode - a što to znači?

Da li je tržište dovoljno zrelo?
Da li burza posjeduje znanja i
tehničke mogućnosti?
Da li imamo potrebnu regulativu i
podršku države?

Zrelost tržišta: Iskustva u Hrvatskoj

- Promjena stava regulatora bio je pokretač promjene
- Načelno velika zainteresiranost članova, ali samo mali broj se zaista uključio
- Potrebno je puno edukacije članova, a onda i investitora
- Prospekti samo na engleskom jeziku - klijent prvo protuguje, a onda se "zali"
- Burza je u vlastitom aranžmanu, a uz pomoć regulatora izradila čitav niz publikacija u svrhu informiranja javnosti (<http://www.rse.hr/default.aspx?id=42373>)
- Fokus investitora na najzrelija izdavanja

Regulator i regulatorni okvir

- Bez regulatora uvođenje stranih strukturiranih proizvoda na hrvatsko tržište ne bi bilo moguće
- Prvi strani papiri primljeni u trgovinu (MTP) u Zagrebu
- Obveza da održimo edukaciju i za članove i za investitore (ne zakonska, već dogovorena)
- HANFA dala uputu brokerima na koji način moraju doručiti upitnike o prikladnosti
- HANFA odobrila nova pravila sa vrlo skraćenim obimom informacija koje je izdavaatelj dužan objavljivati na lokalnom jeziku
- Strogo je nadržala da nema javne distribucije papira

Tehničke mogućnosti sustava

- Višemjesečno testiranje quotinga stranog brokera (putem knjige naloga lokalnog člana)
- Prvi puta postavljanje "Quote per Second"
- Max broj naloga ostvaren u jednom danu: veći od 400.000 (08/2013)
- Volatility interruption auctions

Zrelost tržišta: Iskustva u Hrvatskoj

- Promjena stava regulatora bio je pokretač promjene
- Načelno velika zainteresiranost članova, ali samo mali broj se zaista uključio
- Potrebno je puno edukacije članova, a onda i investitora
- Prospekt samo na engleskom jeziku - klijent prvo protruje, a onda se "žali"
- Burza je u vlastitom aranžmanu, a uz pomoć regulatora izradila čitav niz publikacija u svrhu informiranja javnosti (<http://www.zse.hr/default.aspx?id=42373>)
- Fokus investitora na najrizičnija izdanja

Tehničke mogućnosti sustava

- Višemjesečno testiranje quotinga stranog brokera (putem knjige naloga lokalnog člana)
- Prvi puta postavljanje "*Quote per Second*"
- Max broj naloga ostvaren u jednom danu: veći od 400.000 (08/2013)
- *Volatility interruption auctions*

Regulator i regulatorni okvir

- Bez regulatora uvođenje *stranih strukturiranih* proizvoda na hrvatsko tržište ne bi bilo moguće
- Prvi strani papir primljen u trgovinu (MTP) u Zagrebu
- Obveza da održimo edukaciju i za članove i za investitore (ne zakonska, već dogovorena)
- HANFA dala uputu brokerima na koji način moraju doraditi upitnike o prikladnosti
- HANFA odobrila nova pravila sa vrlo skraćenim obimom informacija koje je izdavalatelj dužan objavljivati na lokalnom jeziku
- Strogo je nadzirala da nema javne distribucije papira

Certifikati - naša najvažnija iskustva

Broj i vrsta izdanja

	Indeksni	Turbo	Ukupno
IX / 12	3	6	9
XII / 12	3	13	16
III / 13	3	12	15
VI / 13	3	26	29
X / 13	0	26	26

- TURBO:** izvedenice iz indeksnog certifikata na temelju poluge
- INDEKSNI:** diverzificira rizik ulaganjem u skupinu vrijednosnih papira
- Snažna** orijentiranost investitora na najrizičnije proizvode povećala je rizičnost samog uvođenja proizvoda

Njemačka - domovina certifikata

- broj certifikata
 - 2001. - 3.000
 - 2013. - 990.000
- investicijski certifikati 60%, špekulativni 40% prometa
- mjesečni burzovni promet 3-4 mlrd. eura s oko 400.000 naloga
- trgovina moguća od 8 do 22 sata
- Na svim ostalim tržištima u Europi izdano je oko 100.000 certifikata

TOP 10 IZDANJA

Naziv	Skratnica	Promet
Turbo certifikat DAX short	DAX TS	44.377.553,25
Turbo certifikat DAX Long	DAX TL	35.098.768,72
Turbo certifikat WTI light sweet (nafta) short	WTI TS3	14.668.206,84
Turbo certifikat DAX short	DAX TS2	12.236.073,71
Turbo certifikat WTI light sweet (nafta) long	WTI TL3	11.395.713,49
Turbo certifikat DAX short	DAX TS1	10.076.848,06
Turbo certifikat zlato long	Gold TL	9.512.579,85
Turbo certifikat DAX Long	DAX TL1	8.628.558,07
Turbo certifikat DAX short	DAX TS4	7.992.402,26
Turbo certifikat DAX long	DAX TL2	7.230.315,73
Ostali		43.380.209,18

RANG LISTA ČLANOVA

Član	Strukturirani kn	UdjelSP %
1. Erste&Steiermarkische Bank d.d.	193.530.113	47,27
2. Privredna banka Zagreb d.d.	70.589.929	17,24
3. Agram brokeri d.d.	51.396.632	12,56
4. Hita vrijednosnice d.d.	39.833.824	9,73
5. Centar banka d.d.	16.380.424	4,00
Ostali	37.629.542	

TOP 5 TEMELJNIH INSTRUMENATA

- indeksi:** DAX
- roba:** zlato, srebro
- valuta:** EUR/HRK, USD/HRK
- futures ugovori:** nafta, EURO BUND FUTURE, E-mini S&P 500
- dionice:** Hrvatski Telekom, Erste Group Bank

Njemačka - domovina certifikata

- broj certifikata
 - 2001. - 3.000
 - 2013. - 990.000
- investicijski certifikati 60%, špekulativni 40% prometa
- mjesečni burzovni promet 3-4 mlrd. eura s oko 400.000 naloga
- trgovina moguća od 8 do 22 sata
- Na svim ostalim tržištima u Europi izdano je oko 100.000 certifikata

Broj i vrsta izdanja

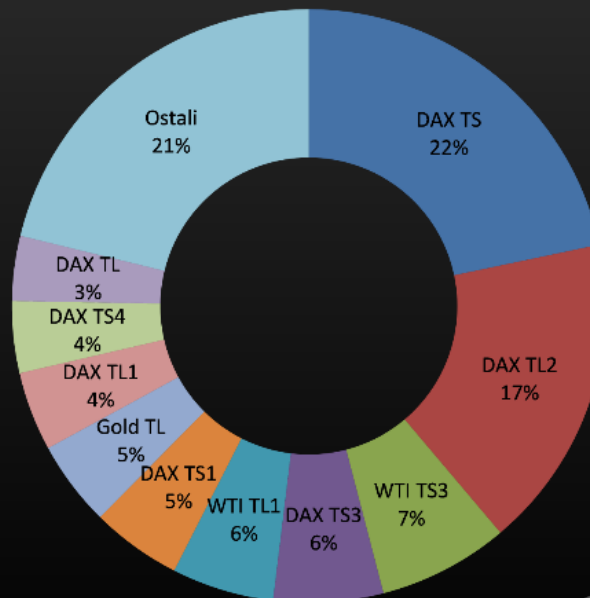
	Indeksni	Turbo	Ukupno
IX / 12	3	6	9
XII / 12	3	13	16
III / 13	3	12	15
VI / 13	3	26	29
X / 13	0	26	26

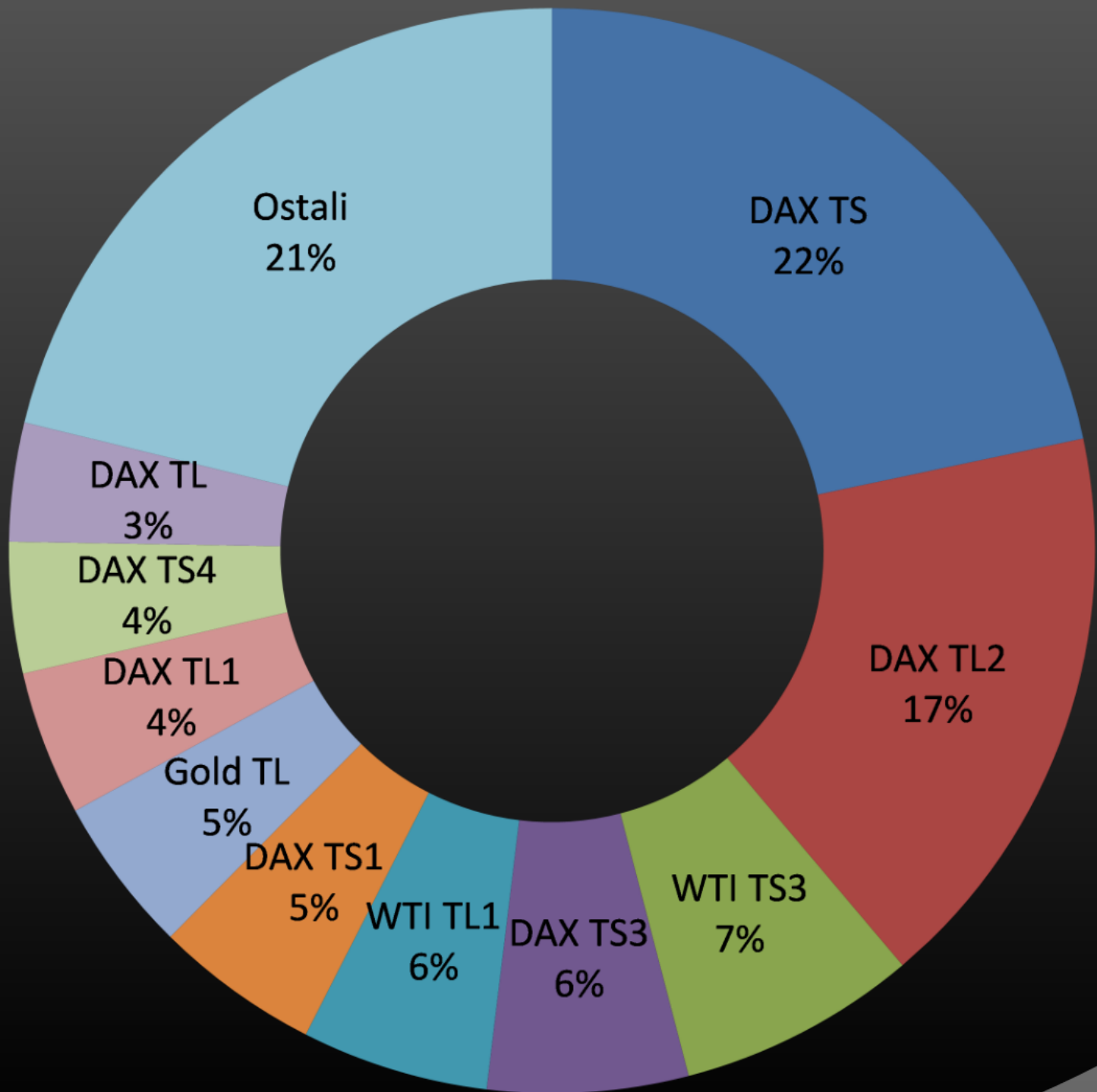

- **TURBO: izvedenice iz indeksnog sertifikata na temelju poluge**
- **INDEKSNI: diverzificira rizik ulaganjem u skupinu vrijednosnih papira**
- **Snažna orijentiranost investitora na najrizičnije proizvode povećala je rizičnost samog uvođenja proizvoda**

TOP 10 IZDANJA

Naziv	Skraćeno	Promet
Turbo certifikat DAX short	DAX TS	44.377.553,25
Turbo certifikat DAX Long	DAX TL2	35.098.763,73
Turbo certifikat WTI light sweet (nafta) short	WTI TS3	14.568.206,84
Turbo certifikat DAX short	DAX TS3	12.229.073,71
Turbo certifikat WTI light sweet (nafta) long	WTI TL1	11.389.718,49
Turbo certifikat DAX short	DAX TS1	10.059.848,08
Turbo certifikat zlato long	Gold TL	9.513.579,85
Turbo certifikat DAX Long	DAX TL1	8.826.556,07
Turbo certifikat DAX short	DAX TS4	7.992.407,29
Turbo certifikat DAX long	DAX TL	7.239.315,73
Ostali		43.380.209,18

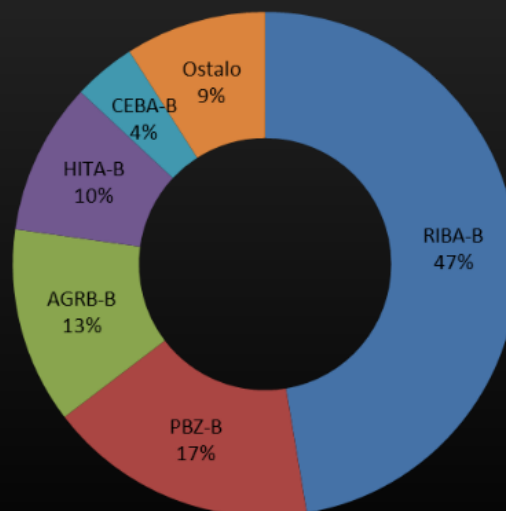
TOP 5 TEMELJNIH INSTRUMENTATA

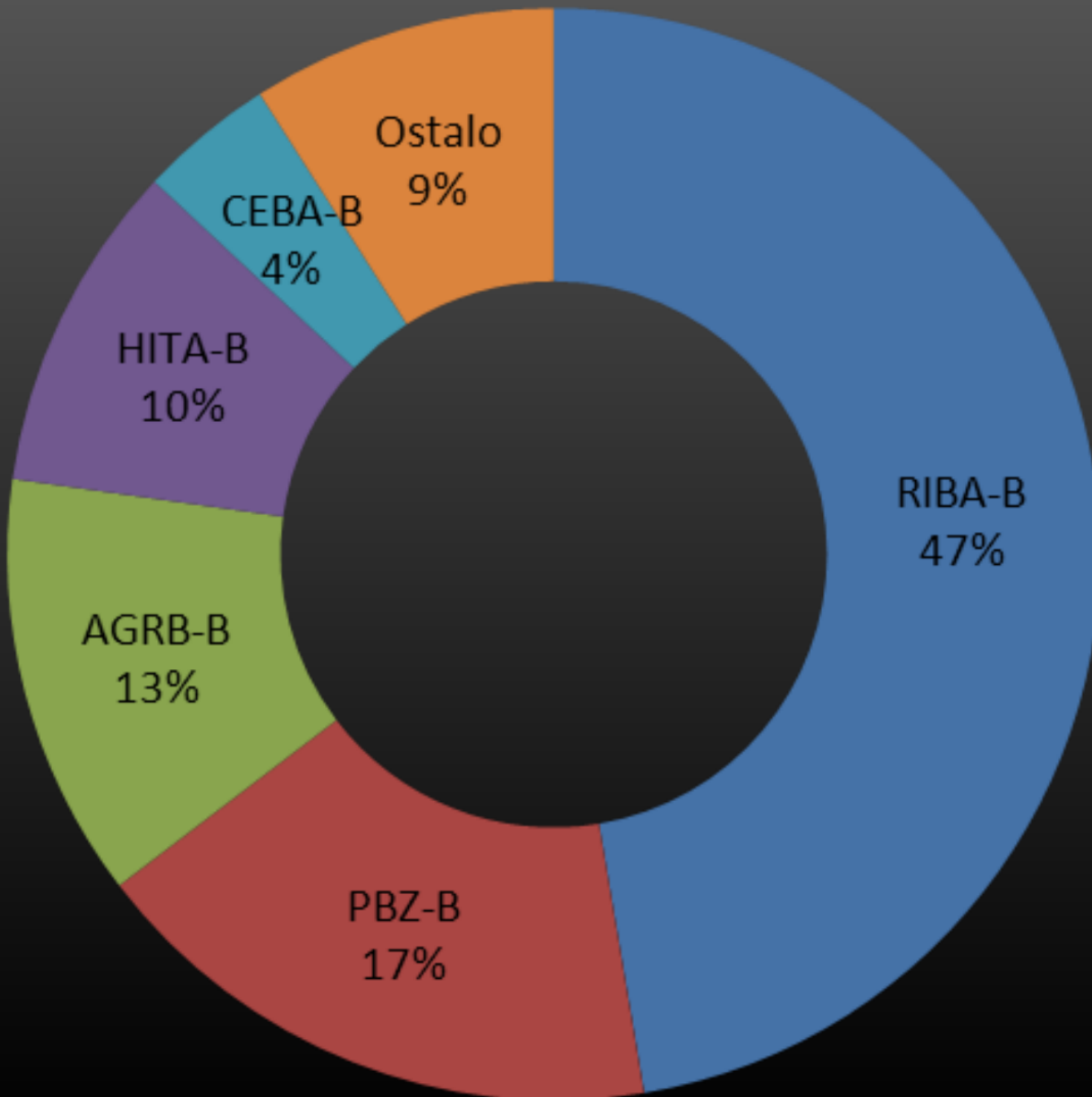
- **indeksi:** DAX
- **roba:** zlato, srebro
- **valuta:** EUR/HRK, USD/HRK
- **futures ugovori:** nafta, EURO BUND FUTURE, E-mini S&P 500
- **dionice:** Hrvatski Telekom, Erste Group Bank

RANG LISTA ČLANOVA

Član	Strukturirani kn	UdjelSP %
1. Erste&Steiermarkische Bank d.d.	193,530,113	47.27
2. Privredna banka Zagreb d.d.	70,589,929	17.24
3. Agram brokeri d.d.	51,396,632	12.56
4. Hita vrijednosnice d.d.	39,833,824	9.73
5. Centar banka d.d.	16,380,424	4.00
Ostali	37,629,542	

Naučili smo...

- Puno kompleksnije nego što smo očekivali
- Visoka zahtjevnost za tehnologiju - Xtreme sustav došao do punog izražaja
- Vrste certifikata i underlyinga koji će se prodavati gotovo je nemoguće predvidjeti
- Razumijevanje regulatora i aktivnost članova je ključna
- Potreba za produljenjem radnog vremena
- Vrlo niske cijene uvrštenja, a puno "akcija" burze na jednom papiru (knock out, promjena granične cijene, privremena suspenzija itd)

Zaključno...

- Prijelaz na uređeno tržište i mogućnost distribucije širokoj javnosti
- Novi izdavatelji?
- Nova temeljna imovina
- Korištenje certifikata za *hedging*
- Investitori iz redova tvrtki ili čak investicijskih kompanija
- Ulaskom u EU tržište u cijelosti liberalizirano, institutom single passportinga mogućnost daljnjeg listanja certifikata gotovo neograničena

Hvala!

Hvala!

